

Filippus

Periodethema: Handelingen
Handelingen 8: 26-40

a. Filippus en de kamerling (Hand. 8: 26-28)

UITLEG VAN DE TEKST

De Bijbelvertelling voor deze zondag draagt vaak de titel: Filippus en de kamerling. Filippus komen we in de Bijbel voor het eerst tegen in Hand. 6: 5. Hij is samen met Stéfanus één van de zeven mannen die gekozen zijn om de apostelen te helpen in de zorg voor de Griekse weduwen in de christelijke gemeente van Jeruzalem. En zoals uit meerdere Bijbelgegevens blijkt, is hieruit het diakenambt ontstaan. Filippus was dus één van de eerste diakenen. Vervolgens lezen we over Filippus in Hand. 8: 5. Hij is dan in Samaria. Na de steniging van Stéfanus brak er voor de christelijke gemeente te Jeruzalem een moeilijke tijd aan. Vooral door vervolging, o.a. door Saulus, werd ze uiteengeslagen en verstrooid over Judea en Samaria. Zo kwam ook Filippus in Samaria. Zo wordt ook de opdracht vervuld die de Heere Jezus kort voor Zijn hemelvaart gegeven had (Hand. 1: 8). Degenen die uit Jeruzalem zijn weggevlucht, zijn namelijk tegelijk de verbreiders van het evangelie (vers 4). In Samaria is Filippus evangelist. Ook in Hand. 21: 8 wordt hij zo genoemd. Hij verkondigt Christus en Zijn Koninkrijk. Deze verkondiging wordt rijk gezegend. Velen kwamen door deze verkondiging tot geloof. Zo ontstaat in Samaria een christelijke gemeente. Maar ook hier komt de tegenstand en wel van de kant van Simon de tovenaer. Van menselijke kant bekeken is de aanwezigheid van Filippus in Samaria uiterst belangrijk. De Heere echter laat zien dat Hij waakt, zorgt en ook leidt!

Midden in zijn drukke en gezegende werkzaamheden wordt Filippus weggeroepen uit Samaria om naar een eenzame weg te gaan. Deze weg loopt van Jeruzalem in zuidelijke richting naar Gaza. Nu liepen er in die tijd twee wegen vanuit Jeruzalem in zuidelijke richting. Je had de drukke weg, die snel het berglandschap verlaat en verder via de kust in zuidelijke richting gaat. Deze werd het meest gebruikt door de kooplui en de reizigers. Daarnaast was er de veel stillere en eenzamere weg. Deze volgde veel langer het bergland en was daardoor ook veel moeilijker begaanbaar. Als Filippus de goddelijke opdracht krijgt - een engel van de Heere spreekt tot hem - om de weg naar het zuiden te gaan, wordt daaraan toegevoegd: 'welke woest is'. Deze aanduiding geeft weer dat het gaat om de stille, eenzame weg door de woestijn. Filippus gehoorzaamt en gaat op pad, zonder te weten wie of wat hij precies ontmoeten. Hij is gehoorzaam aan de stem van Zijn Meester.

Daarin wordt hij niet teleurgesteld. Want als hij in de woestijn is, ziet hij plotseling iemand. Vers 27 maakt duidelijk wie het is: 'en zie, een Moorman (letterlijk: een Ethiopiër)!' Het gaat om iemand met een donkere huidskleur, afkomstig uit het huidige Sudan. De Moorman zal in gezelschap hebben gereisd. Hoe groot het reisgezelschap was, wordt niet vermeld. Alle nadruk valt op de kamerling. Deze man is een hoge functionaris van de koningin ('Candacé' was haar titel) van dat land. Je kunt daarbij denken aan: beheerder van de financiën van het rijk. Dus zoiets als: minister van financiën. Door deze functie had hij veel omgang met de koningin. Maar voor deze hoge functie had hij ook een hoge prijs moeten betalen. Hij was kamerling, letterlijk: eunuch = een ontmande of gecastreerde.

In de Bijbel doorgaans genoemd: 'gesnedene'. Deze man was naar Jeruzalem gekomen om te aanbid-den. Hoe hij hiertoe gekomen is, weten we niet exact. Bekend is dat er ver in het zuiden van Egypte een Joodse kolonie geweest is. Ethiopië lag ten zuiden van Egypte. Wellicht is hij op deze manier al in aanraking gekomen met het Jodendom. In ieder geval wilde hij naar Jeruzalem om daar te offeren en tot God te bidden. Hier zien we Oudtestamentische beloften in vervulling gaan, zoals te lezen in Ps. 68: 32 en 1 Kon. 8: 43. Tijdens zijn reis naar Jeruzalem heeft hij ongetwijfeld met de nodige teleurstellingen te maken gehad. Aangezien Lukas niet spreekt over een 'Jodengenoot', zoals hij dat in Hand. 6: 5 bij Nicolaüs uit Antiochië wel doet en ook niet over een 'godvrezende', zoals in Hand. 10: 2, moeten we concluderen dat de 'kamerling' niet verder mocht dan 'de voorhof der heidenen' (zie: Deut. 32: 1). Toch geeft de Heere ook 'gesnedenen' hoop. In Jes. 56: 3 e.v. lezen we dat er een tijd zal komen dat de gesnedenen een plaats zullen ontvangen in Gods huis. Als Filippus de Ethiopiër aantreft, is hij op de terugweg en leest in de boekrol van Jesaja.

TER OVERWEGING

Opvallend is de wonderlijke leiding van de Heere, zowel in het leven van Filippus alsook in het leven van de Ethiopiër. Ongetwijfeld zal Filippus verbaasd geweest zijn over de opdracht die hij van de Heere kreeg. Het leek er toch duidelijk op dat hij op zijn plaats was in Samaria en hij zal zelf ook zo zijn plannen gehad hebben. Toch had de Heere een andere taak voor hem. Ook onze kinderen hebben hun plannen: 'ik wil later ... worden' of 'ik ga later ... doen.' Maar de Heere kan ons leven anders leiden. Doorgaans horen wij niet letterlijk hoorbaar Zijn stem. Maar de Heere gebruikt daarvoor wel duidelijk Zijn Woord, waarbij ook omstandigheden een rol kunnen spelen. Doorgaans zijn wij gericht op prestaties, schoolresultaten, etc., maar leeft ook bij ons de vraag: 'Heere, wat is Uw wil in en met mijn leven?' Vervolgens valt op de gehoorzaamheid van Filippus. Ondanks dat hij het niet begrepen zal hebben, gaf hij toch gehoor aan Gods stem. Filippus leek niet op Jona, maar hij was als Abraham die ging in geloof! Diezelfde wonderlijke leiding van God ontdekken we ook in het leven van de kamerling. In de heidense godsdienst van zijn land vond hij geen rust meer. Die onrust had hem gebracht naar Jeruzalem. Maar ook daar heeft hij de rust nog niet gevonden. Het leek eerder een grote desillusie. Telkens kwam hij voor het bord: 'Verboden toegang!' Toch is hij blijven zoeken. Zo treft Filippus hem aan, al lezend in de Bijbel. Zo gaat de Heere Zijn weg met hem. Om hem te louteren en te toetsen op volharding. En om Zijn genade des te wonderlijker te laten schitteren. Wie volhardt in het zoeken, zal vinden!

Tegelijk zien we ook dat God Zijn beloften en profetieën (zie bovengenoemde teksten uit O.T.) vervult. Terwijl de apostelen er nog niet aan toe zijn om de grenzen van het Joodse volk te overschrijden - wat wel de opdracht was (Hand. 1: 8)! - zorgt God er Zelf voor dat ook heidenen de goede boodschap horen.

b. De ontmoeting (Hand. 8: 29-38)

UITLEG VAN DE TEKST

In Samaria was het een engel van de Heere die tot Filippus sprak. Hier is het de Heilige Geest Die tot Filippus spreekt om naar de reiskoets toe te lopen. Het verschil tussen beide keren dat Filippus een aanwijzing krijgt, is in wezen niet groot. De ene keer is het een stem van buitenaf, de andere keer is het een inwendige stem. Maar beide keren gaat het duidelijk om een Goddelijke aanwijzing! Zodra Filippus dichter bij de reiskoets komt, hoort hij de Ethiopiër hardop lezen. In de Oudheid las men altijd hardop, ook als men voor zichzelf las. Horend wat hij leest, vraagt Filippus vrijmoedig of hij ook begrijpt wat hij leest. De Ethiopiër grijpt de mogelijkheid tot uitleg met beide handen aan. Hij was juist aan het lezen in Jes. 53: 7 en 8, één van de liederen over de Knecht des Heeren. Waarschijnlijk las hij in de Griekse vertaling van het profetenboek; vandaar de kleine verschillen met de tekst uit het O.T. Op de vraag over wie hier in dit gedeelte gesproken wordt, doet Filippus zijn mond open en begint te vertellen over de Heere Jezus (vers 35). Hij, Die Zich zwijgend en gewillig laat doden en zo het oordeel wegneemt. Opdat een ieder die in Hem gelooft niet veroordeeld zal worden, maar het eeuwige leven hebbe. Eigenlijk doet Filippus hetzelfde als de Heere Jezus ook gedaan heeft, toen Hij was opgestaan uit de dood. 'En begonnen hebbende van Mozes en al de profeten, legde Hij hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was' (Luk. 24: 27). Uit het vervolg blijkt dat er ook gesproken is over de doop. Wellicht nog n.a.v. Pinksteren. De oproep tot bekering en de belofte van vergeving van zonden maakten deel uit van de Christusverkondiging (Luk. 24: 47; Hand. 2: 38). Als ze langs water komen, vraagt de kamerling of hij ook gedoopt kan worden. De doop is het teken van de afwassing van de zonde en de vernieuwing van het leven door de Geest van Christus. Tegelijk betekende het ook de officiële inlijving in de gemeente van Christus. Filippus vraagt hem dan naar zijn geloof: 'indien gij van ganser harte gelooft.' De Moorman belijdt dan de kern van het geloof: 'ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is' (vers 37; zie ook: Matth. 16: 16). Beiden dalen af in het water en de kamerling (eunuch) en niet-Jood wordt gedoopt en aan de gemeente des Heeren toegevoegd. De nieuwe bedeling is nu echt aangebroken!

TER OVERWEGING

Vanuit dit Bijbelgedeelte mogen we de kinderen aanmoedigen om vol te houden in het zoeken van de Heere. Tegelijk mogen we ook duidelijk maken op welke manier de Heere Zich laat vinden. In de verkondiging, de uitleg van het Woord. Dat moet ook telkens weer de kern zijn van ons bezig zijn op de zondagsschool. Vertellen dat de levende God, ook de Heiland, de Redder van onze kinderen wil zijn. Dat alleen geeft de echte rust en vrede.

En... een leven tot eer van de Heere. Juist zo leer je dat het onderwijs uit het Woord van God nodig blijft. Om ook in woord en leven door te geven. Wie de Heere voor je is. Wat mogen wij doorgeven als een buitenkerkelijk iemand ons zou vragen: 'Wat betekent dit wat ik in de Bijbel lees of wat ik heb horen vertellen?' Deze vertelling kan ook een mooie gelegenheid zijn om over de doop te spreken. De kamerling sprak voor hij gedoopt werd de belijdenis van zijn geloof in de Heere uit. Het geloof van deze man was het bewijs dat God ook tot en over hem Zijn verbond uitstrekt. Voor velen van ons die als kind gedoopt zijn, moet het duidelijk gemaakt worden, dat onze doop juist vraagt om oprecht geloof. Om ons aan deze God over te geven en toe te vertrouwen. Juist de doop is de verzegeling dat God ons in Zijn Zoon genadig wil zijn en wil vergeven.

c. Met blijdschap verder (Hand. 8: 39-40)

UITLEG VAN DE TEKST

Nadat Filippus en de kamerling uit het water geklommen zijn, is Filippus opeens verdwenen. De Heilige Geest nam hem op een wonderlijke manier weg. De kamerling reist verder naar zijn land, zonder nog te letten op de afwezigheid van Filippus. Je zou denken: dat moet hem toch verdriet doen. Hij zal zich toch op bijzondere wijze met Filippus verbonden weten. Toch gaat hij niet naar Filippus op zoek. Hij zag hem niet meer.

Daarin zit ook iets van: hij miste hem niet, 'want hij reisde zijn weg met blijdschap'. Wat hij nu - door het geloof in de Heere - ontvangen heeft, geeft zo'n blijdschap, dat het tegen alle andere dingen opweegt. Het is de vreugde om het heil, ook aan hem geschonken, die de kamerling in staat stelt om zelfstandig verder te reizen. De Heere is nu zijn deel.

En Filippus? Hij komt in de oude Filistijnse stad Asdod: Azote, liggend aan de kust. De Heere vindt het blijkbaar ook nu niet nodig dat hij weer terug gaat naar Samaria. Vanuit Asdod trekt Filippus al evangeliserend door de dorpen langs de kust, tot hij in Caesarea komt, ongeveer negentig kilometer verderop. In Caesarea komen we Filippus weer tegen in Hand. 21: 8. Hij krijgt daar dan bezoek van Paulus en degenen die met hem zijn. Filippus geeft ze onderdak. De vervolger van destijds (Saulus) en de vervolgde ontmoeten elkaar als medewerkers in Christus. Wat een blijdschap!

TER OVERWEGING

Het kan in ons leven wel eens erg moeilijk zijn als iets of iemand van ons wordt weggenomen. Dat hoeft niet altijd te zijn door overlijden. Je kunt bijvoorbeeld ook denken aan een verhuizing. Maar luister dan naar de laatste verzen van dit hoofdstuk en hoor wat de echte blijdschap is, die alles overstijgt. Als de Heere je Alles geworden is, kun je veel... kun je alles aan. Dan mag er ook het weten zijn, ondanks de scheiding die hier kan vallen: in Christus is er de gemeenschap en zo ook de blijdschap om verder te kunnen!

GELOFSLEER

De Dordtse Leerregels belijden in I:1-3 dat God Zelf het Evangelie en boodschappers van het Evangelie bij ons brengt. Zie voor de troost en de blijdschap van het Evangelie Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 23. Zie voor de betekenis van de doop Heidelbergse Catechismus zondag 26 en 27 en Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 34.

